

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevni: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hægni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Hvar var Sambandsmaðurin?

oddagrein

TAD VERÐUR mangan havt á máli, hvønn týðning føroyska fólkatingsumboðanin hevur. So kallaðu sjálvstýrisflokkarnir eru vanir at halda ógvuliga hánt um hesa umboðan, hóast fáur er so al-tráður sum júst teir, tá tað ræður um at vera valdur har. Sambands-flokkurin harafturímóti hevur altíð bedýrað, hvønn stóra týðning hendan umboðan hevur. Somu-leiðis hevur Javnaðarflokkurin verið av teirri áskoðan, at føroysku fólkatingsessirnir skulu varðveitast m.a. við teirri grund-geving, at har føroysk áhugamál eru til viðgerðar, skal hin føroyska ræddin eisini vera at hoyra.

OG HETTA hevur føroyski um-boðsmaðurin á dana tingi roynt at liva upp til. Bæði teir undanfarnu og núverandi fólkatingsmaður floksins. Hann var eisini til staðar, og hansara rædd var at hoyra, nú borgarliga danska stjórnin legði sínar politisku ætlanir fram. Hesar ætlanir, sum eisini skuldu raka tey danskt løntu starvsfólkini í Føroyum. Feløgini hjá teimum danskt løntu í Føroyum mótmæltu ætlan-um stjórnarinnar og vísu á, hvussu illa tey fóru at vera fyrri sammett við tey føroyskt løntu. Samstundis var hendan áheitan og mótmælið send føroysku fólkatingsmonnum.

sosialurin heldur:

Dýrur og fjákurur sjónleikur

Pauli Ellefsen í Dimmalætting leyvgardagin 16. okt. -82

Tað var júst yvir-flokkurin mikli og loysingarflokkurin mikli gera so nógv hóvastákt burtur úr minum uttanlands-ferðum, neyðugt-gjerdar av teirra egna politikki, kann illa takast sum annað enn, at eg eri nógv saknaður — og kanska eiskaður???

Tá hetta er sagt, so skal eg einaferð enn vátta, at tað er neyðugt at ansa eftir okkara ferða-kostnaði. Her eri eg sum sagt fullkomi-

liga samdur við teir báðar stóru and-støðuflokkarnar.

Men so skal eisini leggjast afturat, at eg ikki við minum besta vilja dugi at skilja, at meginparturin av Føroya Løg-tingi berjist fyrri at fáa serføroyska sendinevnd í Norðurlanda-ráðið.

Ti har fáa vit lítið og einki ítakligt burturúr, burtarsæð frá nýggjum ferða-kostnaði, sum er nógv ferðir størri enn tað sum ein-hver lögmaður kann brúka, uttan mun til ferðahug.

UMBOÐSMAÐUR Javnaðarfloks-ins, Jákup Lindenskov, tók sær av málinum og reisti spurningin á fólkatíngi við tí úrslitið, at stjórnin slepti hesum starvsfólkum undan niðurskurðum í lønini. Javnaðar-maðurin kendi uppgávu sína. Hansara rædd var at hoyra. Men hvar var hin fólkatingsmaðurin? Fólkatingsmaðurin hjá Sambands-flokkinum? Ístaðin fyrri at verja áhugamálini hjá hesum parti av landsmonnum sínum, var tægn frá hansara síðu. Hann vildi ikki for-nemma ideologisku partamen-nin sínar á Christiansborg. Hann var ikki so frægur at vera til staðar. Í hesum føri var lítil dugur í fø-oyksa fólkatingsessinum.

Í STADIN fyrri at skammast um hesa ómansligu støðu (ikki tora at hava nakra) siggja vit eitt glefs í Dimmalætting hósdagin, har Jákup Lindenskov verður skuld-settur fyrri at »bera kappan á bá-dum akslum« sum tikið verður til í einum lesarabrævi. Helst skrivað av einum, sum stendur Dimma-lætting ógvuliga nær. Fyrr kendur undir óteljandi nøvnum, og sum nú er vorðin »ríkislontur«. Lesar-brævið er sermerkt av øvundog politiskum trongskygni, og gevur tað eina greiða mynd av, hvussu skilið hevði verið, um tað bert vóru sambandsmenn, sum skuldu umboða okkum á danska fólka-tingi. Tá var betur, at eingin um-boðan var.

Serliga hetta seinasta brot-ið er sera áhugavert, har hann metir týðningin av ser føroyskari sendinevnd í Norðurlanda Ráðnum, og ikki minst tá hansara egna landsstýrið liggur í samráðingum um eina ser-føroyska sendinevnd sum lögmaður hvørki trýr uppá og líka lítið vil hava. Á sama hátt tá hann fer til Danmarkar at samráðast um føroysku uttanlands-ferðum, sum kanska hava uppborið eina litla viðmerking.

Tann fyrsti pástandurin er hesin, at endamálið við grunninum er »negativt og miðjar í móti at leggja samfelagið lamið«.

Til henda pástand eigur fólkaflokkurin at fáa sum svar, at verkfallið er einasta veruliga vápn, sum arbeidarafjöldin eigur í stríðnum fyrri betri livi-korum. Eingin kann fara í verkfall uttan at hava nakað at liva av so leingi verkfallið varir, og sostatt er verkfallsgrunnurin ein høvuðsfyritreytin fyrri ein-ari sterkari fakfelags-rørslu.

Ídnaðarráðgevin svarar Ivan Johannesen

1. Ídnaðarstovan, sunnur kritikur og fremstu mál stovunnar

»Tað er gott við sunnum kriti-ikki« sigur nevndarfor-maður SEV's og figgar-nevndarformaður Ivan Johannesen í sínum viðmerk-ingum (i Dimmalætting 05.10.82) til mína greinarøð um ætlaðu vatnorkuútbýgg-ing H&S/SEV's — Men so verður skoytt upp: — Men at Ídnaðarstovan við almenn-um studningi skal siggja tað sum sitt fremsta mál at mót-arbeida flest øllum projek-tum sum koma fram, og har-afturat lova at teir menn, ið eru involveraði í slík projek-tir — tað er út um alt mark«.

Svar:

Nú er tað so, Ivan Johan-ne-

sen, at ein »stova« — hvat antin hon eitur Ídnaðarstova ella nakað annað — kann ikki »mótarbeida« nokrum. Tað kunnu bert ávis menniskjur ella bólkur av menniskjum, og sum eg eisini havi lagt dent á, so er tað mínir persón-ligu meiningar, ið eru fædd fram í nevndu greinarøð. Tá tú nú sigur at Ídnaðarstovan sær tað sum sitt fremsta mál »at mótarbeida flest øllum projek-tum sum koma fram«, so vóni eg at tú við »Ídnaðar-stovan« meinar undirritaða og við »projek-tum« meinar orkuprojekt H&S/SEV's — og ikki vinnuprojekt (ídnað-arprojekt v.m.).

Eg vil fyrilíks heita á teg um alment at vátta at tað er soleiðis tað skal skiljast — um ikki verði eg tíværri

noyddur at krevja av tær at tú antin prógvar hesar ljótu skuldsetingar móti Ídnaðar-stovuni, ella avsannar tað tú her hevur ført fram.

2. Ídnaðarráðgevin og blað-skriving hansara

Í einari viðmerking til greina-røðina fæddi eg fram at Ivan Johannesen á einum fundi við formannin í Ídnaðarfel-agnum, hevði sagt frá, at eg skuldi halda uppat við at skriva í blaðini um orku annars vildi figgjarnevndin ikki veita framhaldandi stuðul til Ídnaðarstovuna.

Hetta sigur Ivan Johannesen vera ósatt og »prógvar« tað við at vísja til at »av nevnda fundi varð referat tikið, og at tað er til

Framhald á síðu 11

Verkfallsgrunnur er fortreytin

við-merkingar

er at leggja samfelagið lamið, er burturvíð. Eitt annað er so tað, at samfelagið við hvørt verður lamið sum fylgja av einum verkfalli, sum fakfeløgini eru tvungin úti av ágangi frá arbeidsgevarum og tí samfelagsvaldi, sum ofta er amboð hjá arbeidsgevarum.

Tann næsti pástandurin er, at tann lonarbati, sum arbeidskvinnurnar hava vunnið síðan 1970, ikki er vunnin við nýggjum sátt-málum ella við øðrum orðum av fakfeløgnum, men við pristalsviðgerð.

Hetta er snøgt sagt mæln at tann tíð næstan allur lonarbati og øll framstígg fyrri arbeidararnar stava frá tí virkseml, sum fakfeløgini hava útinnt. Tey framstígg, sum koma íggjøgnum lóggávvaldið, sum t.d. pristalsviðgerðin, eru í sjálvandi komin av, at feløgini hava skorað á yvirfyri myndugleik-unum.

Tann triðji pástandurin er soljóðandi: »Verkføll hoyra fortið, hungri og halli til«. Hesin pástandurin er samanvovinn við ta vanligu fólkaflaksrams-una um arbeidsgevaran, sum hevur tvisfaldað real-lønina hjá arbeidararnum, um tað almenna sum er kleppurin, og oddagreinin endar við eini formaning til arbeidskvinnurnar um at sína ábyrgdarkenslu og umskipa verkfalls-grunnin til pensjóns-grunn, so hann kann koma

teimum til góðar tá tær fylla 67 (les), so fólka-flokksmenninir sleppa frá at skula gjalda skatt til teir besverligu fólkapensi-onistarnar!

Fyri nú at taka tað síðsta fyrst: Hetta er frá-líkt Fólkaflakkslatin: tá tit hava slitið tykkum upp fyrri kapitalistarnar, so kunnu tit eisini sjálvar sleppa at syrgja fyrri tykk-um, tá ið tit eru vørnar gamlar.

At verkføll skulu hoyra fortiðini til geldur í fólka-flokkseygum bert fyrri vestan. Í Eystureuropa verða verkføll og fakfeløg fagnað og passir hetta sum fótur í hosi til van-ligan borgarligan dupult-moral.

At enda er bert at leggja afturat, at hesin pástand-ur um, at verkfallið hoyrir fortiðini til hoyrir heima í deildini fyrri ynskidreyrnar borgarskapsins.

Tey, sum minnst 30–40 ár aftur í tíðina vita, hvat ið er vunnið við at boyggja nakkann og hvat, ið er vunnið við fak-ligum stríði, ikki tí at so nógv er vunnið, men tað mesta av tí, ið er vunnið, er vunnið í hørðum stríði — í eini fortið kanska, men eisni fortið, sum ikki er so langt burturi, og sum skjótt kann koma aftur við tí stýri, vit nú hava.

Í hesum umrødda stríðnum vóru vápnini, sum partamenn odda-greinskrivarans brúktu, ikki altíð líka nosslig, so onkur meira smáin fólka-flokkssmaður vildi kanska aftrat seg eina aðru ferð við at lagt fakfeløgum góð ráð.

Jóannes Dalsgaard